

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ОСНОВИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**Спеціальність: **С4 «Психологія»**Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**Форма здобуття освіти: **очна**Рік навчання: **2**Семестр(и): **4 (весняний)**Тип освітнього компонента: **обов'язковий**Навчальний рік: **2025-2026**Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**Навчальні заняття: **лекції, консультації**Підсумковий контроль: **диф. залік**Пререквізити: **загальна психологія, психологія особистості, вікова психологія**Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх**Керівник освітнього компонента: **Чернова Валерія Костянтинівна**email: **vk.chernova@knmu.edu.ua****ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

Курс «**Реабілітаційна психологія**» спрямований на формування у здобувачів системних знань про психологічні засади відновлення психічного, емоційного та соціального функціонування людини після травм, хвороб, кризових подій чи втрати працездатності. Дисципліна інтегрує положення клінічної, медичної, соціальної та психотерапевтичної психології, розкриваючи закономірності психологічної адаптації, ресоціалізації, компенсації та розвитку особистості в умовах реабілітації. Курс має практичну спрямованість і готує майбутніх фахівців до участі в мультидисциплінарних командах, які забезпечують комплексну допомогу особам із порушеннями здоров'я чи психічного стану.

МЕТА КУРСУ. Здобувачі навчатимуться аналізувати психологічні механізми адаптації та відновлення після травм і захворювань, оволодіють знаннями про принципи, етапи й моделі психологічної реабілітації, розумітимуть роль сім'ї, соціального середовища та мотивації у процесі відновлення. Вони зможуть розробляти і реалізовувати індивідуальні психологічні програми підтримки, спрямовані на підвищення рівня якості життя та соціальної інтеграції клієнтів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні поняття, принципи та напрями реабілітаційної психології, її місце у системі психологічних і медико-соціальних наук;
- розуміти закономірності психічної адаптації, механізми подолання травматичного досвіду, стресу, інвалідизації, втрати чи змін життєвих ролей;
- володіти знаннями про психологічні методи реабілітації — психотерапевтичні, арттерапевтичні, когнітивно-поведінкові, тілесно-орієнтовані, групові;
- уміти застосовувати методи психодіагностики рівня адаптації, емоційного стану, мотивації до відновлення, самооцінки та якості життя клієнта;
- використовувати набуті знання для розроблення індивідуальних і групових програм психологічної підтримки, супроводу осіб після травм, захворювань або кризових подій;
- розвивати професійні якості емпатії, етичної чутливості, комунікативної компетентності, здатності до співпраці з медичними та соціальними фахівцями, а також стійкості і толерантності до стресу у роботі з вразливими категоріями клієнтів.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (20 год.):**

1. Предмет, завдання та принципи реабілітаційної психології.
2. Історичний розвиток і становлення реабілітаційної психології як науки.
3. Біопсихосоціальна модель реабілітації людини.
4. Психологічні основи адаптації та компенсації при порушеннях здоров'я.
5. Етапи та види психологічної реабілітації.
6. Роль особистості у процесі подолання наслідків травми чи хвороби.
7. Психологічні особливості взаємодії спеціаліста з особами, які потребують реабілітації.
8. Методи психодіагностики та оцінки ефективності реабілітаційного процесу.
9. Психологічна підтримка родини та близького оточення реабілітованої особи.
10. Етичні норми та професійна компетентність психолога у сфері реабілітації.

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Предмет, завдання та принципи реабілітаційної психології.
2. Історичний розвиток і становлення реабілітаційної психології як науки.
3. Біопсихосоціальна модель реабілітації людини.
4. Психологічні основи адаптації та компенсації при порушеннях здоров'я.
5. Етапи та види психологічної реабілітації.
6. Роль особистості у процесі подолання наслідків травми чи хвороби.
7. Психологічні особливості взаємодії спеціаліста з особами, які потребують реабілітації.
8. Методи психодіагностики та оцінки ефективності реабілітаційного процесу.
9. Психологічна підтримка родини та близького оточення реабілітованої особи.
10. Етичні норми та професійна компетентність психолога у сфері реабілітації.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Предмет, завдання та принципи реабілітаційної психології.
2. Історичний розвиток і становлення реабілітаційної психології як науки.
3. Біопсихосоціальна модель реабілітації людини.
4. Психологічні основи адаптації та компенсації при порушеннях здоров'я.
5. Етапи та види психологічної реабілітації.
6. Роль особистості у процесі подолання наслідків травми чи хвороби.
7. Психологічні особливості взаємодії спеціаліста з особами, які потребують реабілітації.
8. Методи психодіагностики та оцінки ефективності реабілітаційного процесу.
9. Психологічна підтримка родини та близького оточення реабілітованої особи.
10. Етичні норми та професійна компетентність психолога у сфері реабілітації.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань із вікової психології, отриманих у процесі аудиторного навчання, та формує здатність застосовувати їх у професійній діяльності психолога. Вона допомагає розвивати навички аналізу особливостей психічного розвитку людини на різних етапах онтогенезу, опрацювання емпіричних матеріалів і формулювання висновків, а також сприяє підготовці до практичної роботи з дітьми, підлітками та дорослими з урахуванням їхніх вікових характеристик.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекцію, спостереження, інструктаж, аналіз і самоаналіз навчальної та професійної діяльності, моделювання ситуацій, розв'язання кейсів, підготовку та публічний виступ.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) не передбачені.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за ДЗ становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ДЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів : метод. посіб. – Київ, 2020. – 92 с.

2. Алієва Т. А. Основи медичної психології. порушення емоційної сфери / Т. А. Алієва // Навчальний посібник для самостійної роботи. – Х. : ХМАПО, 2020. – 53 с.
3. Бойко М.І., Білобровка Р.І., Кришталь Є.В. Сексологія та сексопатологія : підручник / Вінниця : Нова Книга, 2023. – 304с.
4. Возніцина К., Дем'янчук О., Заседа Ю. Любись. Посібник з інтимності та сексуальності для жінок-військових та ветеранок. Фонд Східна Європа , 2024. - 95с.
5. Групова психотерапія / Романова І. В., Сарвір І. М. та інш. // Навчальний посібник для самостійної роботи, Х. ХМАПО, 2017 – 41 с.
6. Кришталь Т. В. Психокорекція емоційних та поведінкових розладів у осіб, які вчиняють агресивні та насильницькі дії. / Т. В. Кришталь // Навчальний посібник для самостійної роботи. – Х. : ХМАПО, 2020. – 46 с

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА